

Toimittajalta.

Kirjoitan tämän ensimmäisen matkakirjeeni Tukholmasta, jonne saavuimme toissa aamuna; tästä ei tulekaan kuin lyhyt matkakortti, koska vielä ei ole paljoakaan kerrottavaa.

Ajatukseni kulkevat ensin taaksepäin – viime torstai-iltaan, jolloin Helsingissä oli looshikokous, jäähyväiskokous. Oli saapunut paljon ystäviä maaseudulta ja paljon lämpimiä ja rohkaisevia sanoja lausuttiin. Sydäntäni erittäin liikutti, kun eräs puhuja sanoi, että elämä oli ollut kuin satua siitä lähtien, kun hän joutui tähän ruusuristityöhön ja samalla yhteistyöhön minun kanssani, ja minä ajattelin hänen puheessaan: suokoon Karman valtiaat, että elämä minun palattuani muodostuu vielä suuremmaksi ja kauniimmaksi saduksi. Omassa puheessani erikoisesti painostin, ettei tämä juhla tuntunut minusta erojaishetkeltä, vaan iloiselta ja lämpimältä kädenpuristukselta, jolloin ystäville hymyillen sanotaan: näkemiin! Niin läheinen oli hengessäni se hetki, jolloin taas kaikki ollaan yhdessä.

Helsingistä kävin ensin kotona Saarenmaassa, josta sitten oma väkeni seurasi minua Turkuun. Laivarannassa Turussa olivat sen lisäksi kaikki turkulaiset jäsenet meitä saattamassa. Ero heistä oli hilpeä, sillä hekin elivät jälleen näkemisen toivossa ja siinä tiedossa, että matkan tarkoitus oli ylevä ja tärkeä. Mutta silmä kyyneltä väkisin, kun omaisille ja lähimmille piti jättää hyvästi. Eihän sydämiä mikään eroita – mutta kuitenkin . . .

Neptunus nukkui rauhassa ja Vellamon neidot keinuttivat meidät hiljaa ja varovaisesti Tukholman satamaan, missä vanha ystäväni G.S. oli rannalla vastassa. Aika täällä on kulunut kuin unessa, jossa yhtä mittaa nähdään miellyttäviä näkyjä. Tukholma on minulle vanha tuttu, jossa tunnen olevani täysin kotonani, varsinkin kun saan asua vanhassa tutussa Strand Hotellissa. Ja Tukholma osoitti minulle suurta kunniaa: eilen maanantaina oli aurinkoisen kaunis ja lämmin päivä, ja illalla kuninkaallinen ooppera esitti 352:n kerran Wagnerin ihanan „Lohengrinin“, joka on harvoja lempioopperoitani. En yleensä ymmärrä oopperaa, mikäli musiikissa kuvataan jokapäiväistä elämää. Oopperat eivät saa olla liian realistisia. Musiikki, todellinen, jumalallinen soitto vaatii satua tai jumalaistaria, jotakin henkeväää ja ylevää. Lohengrin, sininen Graalin ritari, joka taivaallisesta kodistaan, Valkoisen Veljeskunnan eurooppalaisesta looshista saapuu puolustamaan ja pelastamaan viatonta, vaikka murhasta syytettyä Elsa, Brabantin prinsessaa, – kas siinä todellinen oopperamotiivi. Noissa sävelissä viihdyn, viihdyn. Sieluni saa levätä.

Tänä iltana lähdemme Göteborgiin ja huomenna alkaa pitkä merimatka.

*

Ruus-Ristiä hoitaa nyt toimituskunta, jonka päänä maisteri Eino Krohn, os. Maneesink. 2 a C, Helsinki. Hänelle on lähetettävä Ruusu-Ristiä varten aiotut kirjoitukset. Hänellä on apunaan maisteri Jorma Partanen ja rouva Tuuli Reijonen. Toimitussihteerin kirjoitukset ja „Mitä muualla tiedetään“ tulevat säännöllisesti jatkumaan, samaten J. R. Hannulan artikkelit ja kaikki muut hyvät. Toimittajana tulen nyt aluksi kirjoittamaan matkakirjeitä.

Taloudenhoitajana toimii herra Waldemar Kaade, os. Oikokatu 15 A 18, Helsinki. Hänelle osoitetaan kaikki tilaukset ja rahalähetykset, jotka koskevat lehteä.

Nämä ovat kaikki luotettavia ystäviä sekä minun että aikakauskirjan. Toivon sentähden, että Ruusu-Ristin lukijat, tilaajat, latojat ja painajat ovat täysin tyytyväisiä ja iloisia ja tekevät voitavansa lehden puolesta minun poissaollessani.

*

Lopuksi lausun sydämellisimmät tervehdykseni kaikille, kaikille. Jos tahdotte kulkea minun teilläni, rakastakaa toisianne. Minun tieni ovat sen, joka minut lähetti.

*

Toinen matkakirje.

Olemme lähestymässä New Yorkia. Toissa päivänä jo sivuutimme New Foundlandin eteläisen niemekkeen, mutta vasta tänä iltana tulee maailman suurin kaupunki näkyviin, ja vasta huomen aamuna saamme astua maihin. Kirjoitan tämän siis vielä keskellä valtamerä.

Lähtiessämme Tukholmasta Göteborgiin tein mielestäni peräti vastakkaisen havainnon kuin ennen matkustaessani Ruotsin rautateillä. Osastomme oli nyt mahdottoman ahdas. Tämä luultavasti kuitenkin riippui siitä, että meillä oli hytissä kaikki kahdeksan kolliamme, joten lattialla oli mahdoton liikkua. Yö kului joka tapauksessa hyvin, sillä vuoteet ovat pehmeät ja mukavat. Aamulla oli mieluista katsella kauniita maisemia Göteborgin ympäristöllä. Kaikkialla on maa viljelty, metsä hoidettu ja asunnot vastamaalattuja. Näkyy, että Ruotsi on vanha ja rikas maa. Saman havainnon tein erikoisesti v. 1927 kulkiessani autolla halki etelä-Ruotsin Malmöstä Tukholmaan. Göteborgissa en ollut ennen käynyt. Se tuntui myös rikkaalta kaupungilta, ja sen laidassa on erinomaisen kaunis ja hyvin hoidettu iso puisto.

Saavuimme Göteborgiin ennen klo 7 aamulla ja veimme heti tavaramme laivarantaan, jossa eräs ystävällinen virkailija otti niistä huolehtiakseen ja laivaan toimittaakseen, sillä itse emme päässeet Kungsholm-laivaan ennenkuin klo 11, mikä matkustajalle tuntui hieman oudolta. Ei auttanut muu kuin palata kaupunkiin, ajella ympäri ja odottaa, että kahvilat avattaisiin. Tämä tapahtui vasta klo 9, mutta ennen sitä saimme sentään aamukupin jostain nurkkakahvilasta, yksinkertaisesta, mutta siististä. Olimme liian väsyneet nauttiaksemme kaupungin nähtävyyksistä, joita ei muuten tuntunut paljon olevankaan. Katselimme lasten kouluunmenoa ja elämää kauppatorilla. Söimme kadulla pari banaania ja pääsimme lopulta laivaan, jossa omassa hytissämme olivat kaikki matkatavaramme iloksemme tallella. Siunasimme tuntematonta virkailijaa, joka kahdesta kruunusta oli näin suurenmoisesti hoitanut asiamme. Laiva ei lähtenytkään klo 11,30, kuten määrä oli, vaan vasta klo 3 jälkeen. Syynä oli viivytys, joka oli tapahtunut Turusta Tukholmaan tulevalle laivalle, jonka Amerikkaan menijät sitten saapuivat ylimääräisellä junalla.

Kungsholm, tämä valtamerimoottorimme, on lyhyesti sanoen aalloilla liikkuva palatsi. Oma hyttimme on kuin pienempi hotellihuone uudenaikaisine mukavuuksineen. Kaikki kollimme mahtuivat siinä vuoteiden alle ja kaappeihin, niin ettei niistä ole tietoakaan. Tarpeelliset vaatteet y. m. esineet „pakkasimme ylös“ heti, joten todella olemme tunteneet asuvamme kuin kotona. Yhteiset huoneet, kirjasto, musiikkisali, tupakka- y. m. huoneet ja hallit ovat uskomattoman isoja ja loisteliaita. Katetut akkunoilla varustetut verandakahvilat ja ikkunattomat kävelykannet ovat kaikki niin avarat ja tilavat, että päiväkahvia juodessa laivaorkesterin soittaessa voisi luulla istuvansa Café de la Paix'ssa Parisissa.

Ruokasali on ainakin yhtä iso kuin Seurahuoneen ruokasali Helsingissä, ja ruoka tietysti ensiluokkaista, jolla en tarkoita, että se olisi maailman terveellisintä. Koetan syödä varovaisesti ja valikoimalla, mutta sittenkin tunnen itseni aina täyteen topatuksi. Toverini, joka ei syö paljon mitään, on siinä suhteessa onnellisemmassa

asemassa. Eilen illalla oli jäähyväispäivälliset ja tarkoin määrätty *menu*. Soitto oli tavallista virkeämpää, ja kaikki matkustajat saivat pienen muistolahjan sekä puettiin erikoisiin päähineihin. Minä istuin päässäni vaaleanpunainen turkkilainen paperifezi enkä epäillyt mitään sivutarkoituksia, koska näin, että monella vanhalla herralla oli fezi päässään, toisella tummanpunainen, toisella keltainen j. n. e.

Matkustajissa on paljon tyyppejä. Toverini väittää, että naiset läpeensä ovat maalattuja. Täällä on suomalais-amerikkalainen vanha pastori, joka kävi kotimaassaan Turun pappiskokouksessa ja jonka kanssa olemme hieman keskustelleet. Myös täällä on roomalaiskatolinen pappi, joka piti messun sunnuntaiaamuna. Olimme hänen jumalanpalveluksessaan. Ei tietysti ollut laulua eikä musiikkia. Pappi mutisi yksin rukouksensa alttarin edessä erittäin nopealla, mutta englanninvoittoisella latinan kielellä, selkä seurakuntaan päin, joten minulla ainakaan ei ollut hajuakaan koko tekstistä. Välistä hän kääntyi meihin päin sanoen *in nomine Patris et Filii et spiritus sancti* tai *in saecula saeculorum* ja tehden ristinmerkin, mutta se olikin ainoa, minkä ymmärsin toimituksesta. Kuitenkin pidin hänestä. Hän oli samalla veitikkamaisen ja vakavan näköinen ruusunpunaisessa selkänutussaan, jossa oli iso risti keskellä ja jonka alta näkyi valkoinen viitta. Selvisikin sitten, että tällä reverendillä oli pieni seurakunta naisia ja miehiä mukanaan, jotka söivät samassa pöydässä. Pappi on nähtävästi suuri leikinlaskija ja taitava kaskujenkertoja, koska heidän pöydästään aina on kuulunut remuavan iloista naurua.

On taiteilijoitakin matkustajien joukossa. Sunnuntaina oli iltakonsertti. Siinä esiintyi italialainen tenori, saksalainen laulajatar ja Metropolitan Housen, (New York . . .) kapellimestari, joka on etevimpiä pianisteja, mitä olen kuullut. Se oli nautintorikas ilta.

Ilma on ollut koko ajan niin suotuista ja valtameri niin tyyni, että yleensä vakuutetaan tämän olleen jotain perin harvinaista. Erään suomalaisen ystävämme ennustus on täydelleen toteutunut: kyllä teidän matkanne kuluu erinomaisesti.

*

Nämä rivini ovat ehkä Ruusu-Ristin lukijain mielestä kovin lapsellisia ja tyhjänpäiväisiä, mutta lintu laulaa omalla äänellään. Lupasin kirjoittaa matkakirjeitä, ja jos ilmenee älykkäämpiä asioita, kerron niistä mielelläni, mutta omasta päästäni en jaksa mitään keksiä. Olen tuntenut melko suurta väsymystä nyt taas. Sanovat, että meri-ilma sen vaikuttaa. Jos koetan lukea, nukahdan pian. Kuitenkin sain mukaani Suomesta erittäin kiintoisan kirjan, „Sielun todellisuuden“,

kirj. J. F. Kantola. Tekijä itse lähetti sen minulle. Se on ilmestynyt Werner Söderström O. Y:n kustannuksella ja on Suomen kirjallisuuden edistämisrahastosta saanut avustuksen. Se on hyvin huomattava teos kaikille meikäläisille. Siinä käsitellään psyykkistä tutkimusta, spiritismiä ja teosofiaa – ja on tekijä nähtävästi saanut alkuinspirationsa juuri teosofiselta liikkeeltä. Hän on työmies ammatiltaan, mutta on silminnähtävästi syntynyt tiedemieheksi. Toteutuu hänen suhteensa *mutatis mutandis* vanha roomalainen sananpars: *poeta nascitur, non fit*.

*

Lopuksi toivon taas kaikkea hyvää ystäväilleni ja lukijoilleni.

Näkemiin ensi kirjeessä!

(Ruusu-Risti 1933 Lokakuu N:o 8, s. 243-247)